

τος τῆς αὐτῆς ποιότητος ἀνὴρ ὁ Γεώργιος Χατζή Στεργίου, ἐκ Τυρνόβου, παρεσιτάσθη ἰδρυτῆς φοιτητηρίου ἐν τῷ Μεγαρόβω, ἀλλ' ἠναγκάσθη ἀποχωρῆσαι, διότι οἱ ἑλληνικώτατοι Μεγαροῖται καὶ Τερνοῦται εἰς αὐδέναν τῶν νεανιῶν καὶ παιδῶν τῆς κοινότητός των ἐπέτρεψαν τὴν τοιαύτην διδασκαλίαν. Τέταρτος τυχοδιώκτης ἀπεστάλη πρὸ ἐνός ἔτους Στέφανός τις εἰς Βδέλλαν γεννηθεὶς, ἵνα δωρεάν διδάσκῃ τὴν Ἀκκορουμουνικὴν εἰς μίαν τῶν προσκεθεισῶν Βλαχικῶν κοινοτήτων. Ἀλλὰ μὴ εὐρὼν ἀποδοχὴν, ἐνέωζεν ἐν τῇ κωμοπόλει τῶν Γρεβενῶν ἄθλιόν τι φοιτητήριον εἰς τὸ διδάσκειν τὰ Ἀκκικά τοῖς προσερχομένοις παισὶ τῶν κατὰ τὴν ἐπαρχίαν ταύτην Ἑλληνοβλάχων. Τὸν καταχθόνιον δὲ σκοπὸν τῆς ἐκπαιδευτικῆς ταύτης δωρεᾶς διὰ τῆς ὀξυδερκειᾶς των κατιδόντες οἱ προϊστάμενοι τῶν πέριξ κοινοτήτων, ἀπέκτισαν τὴν ἐγκαιρον ἐπέμβασιν τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως, ἥτις φρονίμως ποιούσα ἐκλείπει τὸ ῥηθὲν καταγώγιον, πρὶν ἢ ὁ ἅγιος Γρεβενῶν Κ. Γεννάδιος κατίδῃ τὸν εἰς τὴν λογικὴν του μάνδρην ὑπὸ δорὰν προβάτου παρεισδύσαντα λύκον.

26. Εἰς τὸ μεταξὺ αὐτῶ, ἐπίσημον διπλωματικὸν πρόσωπον περιγνηθὲν κατ' ἀνωτέραν διαταγὴν τὰς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ νέᾳ Ἡπείρῳ Βλαχικὰς κοινότητας μετὰ διερμηνευτικῆς συνοδείας, ἀγνοοῦμεν ὅποιαν ἰδέαν συνέλαβε καὶ ὅποιαν πληροφορίαν διεδίδασκε τοῖς ἐντολεῦσι περὶ τῆς ποιότητος καὶ διαθέσεως τῶν Ἑλληνοβλάχων· ἐσμέν δὲ εἰς θέσιν διακηρύξαι καὶ διαβεβαιῶσαι τὴν ῥηθείσαν Προπαγάνδαν καὶ τοὺς ὑποβολεῖς αὐτῆς, ὅτι παρὰ τοῖς ἡμετέροις Βλάχοις πᾶσα μηχανορραφία καὶ ὑπενέργεια κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἔσται ματαία, ἐρριζωμένης οὖσης τῆς ἰδέας ἐν ταῖς διανοίαις τῶν ὑγιῶς σκεπτομένων Ἑλληνοβλάχων (ὡς καὶ τῶν Ἀλβανῶν), ὅτι ἐὰν γέγραπται ἵνα ἡ προσφιλεστάτη πατρίς αὐτῶν ἐπιτεύξηται ταχέως ἢ βραδύτερον ἐλευθερίαν καὶ εὐημερίαν, τὸ τοιοῦτον εὐτύχημα προσδοκῶσιν ἰδεῖν ἐξερχόμενον ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς ἐστίας καὶ τῆς δαδούχου καὶ λαοσωτηρίου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, γνωρίσαντες ἐκ τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας, ὅποιά εἰσι τὰ δῶρα καὶ ἡ φιλόστοργος διάθεσις τῆς Παπτικῆς πατρότητος.

27. Διελθόντες τὴν προμνησθεῖσαν Ἀκκορουμουνικὴν Γραμματικὴν πληροφοροῦμεθα, ὅτι εἰς τὸ γράφειν αὐτὴν ἀπαιτοῦνται 29 στοιχεῖα, τὰ μὲν εἰς φωνήεντα, τὰ δὲ λοιπὰ σύμφωνα, καὶ ἕκαστον τούτων παρακολουθοῦσι πλείους φωνητικαὶ μεταβολαὶ καὶ μεταμορφώσεις, πρὸς αἷς ἀπαιτοῦνται ὑπερπληθεῖς κανόνες ἀτάκτως κείμενοι εἰς 38 σελίδας καὶ στρεφόμενοι ἐν μέρει εἰς τοὺς ἰδιωτισμοὺς τῆς προφορᾶς. Πρὸς δὲ τὴν τεχνολογίαν καὶ ἰδιοσυγκρασίαν τῆς τραχείας καὶ πολυσπόρου ταύτης

γλώσσης συμπαραμάρτουσι τοσοῦτοι κανόνες ἀκανόνιστοι, καὶ παραλήψεις, καὶ ἀνωμαλῖαι καὶ ἐξαιρέσεις, ὥστε Ἀήλιος ἀπαιτεῖται κολυμβητῆς ἵνα διέλθῃ τὸν γραμματικὸν αὐτὸν ὠκεανόν, ὑπόχρεως ὢν ἐντούτοις ἵνα ἱκανὰ ἔτη ἀναλώσῃ ὁ σπουδαστὴς Ῥουμουῖνος πρὸς τὸ ἐκμαθεῖν οὐ μόνον τὴν λατινικὴν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἰταλικὴν καὶ ἰδιαιτέρον τὴν γαλλικὴν, ἥς μυριάδες λέξεων ἐγένοντο περιουσία τῆς Ἀκκορουμουνικῆς κατακτήσεως. Ἀπέναντι δὲ τοιαύτης χρονικῆς θυσίας καὶ τοσούτων ἀγώνων, ὀλίγιστοι τῶν Ἑλληνοβλάχων ἐθεώρησαν ἐπιζήλον τὴν προσερχθεῖσαν αὐτοῖς γλωσσικὴν μεγαλοδωρίαν, γνωρίζοντες ἐκ πείρας τὴν λεκτικὴν καὶ συντακτικὴν αὐτῆς πτωχείαν καὶ τὸ ἄχαρι καὶ τραχὺ τῆς ἐκφράσεως, καὶ ἐκτιμῶντες διὰ πολλοὺς λόγους τὴν γλῶσσαν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῶν Χρυσοστόμων, καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας τὰ πολύτιμα ἀποτελέσματα, καὶ πρὸς ταύτην ὡς ἐστίαν φωτοπάροχον θεωροῦντες, ἀκολουθοῦσι μετὰ πεποιθήσεως ἀριεργούντες τὴν ἀρωγὴν τῶν τέκνων των, καὶ τοιοῦτοι ἔσονται μέχρι τῆς ὁλοσχεροῦς ἐξελληνισέως των, ἀποστρεφόμενοι τοὺς κκοήθεις καὶ ἀπειροκάλους διώκτας τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Π. Θ.

(Ἔπεται τὸ τέλος.)

ΣΥΛΛΟΓΗ

λέξεων, φράσεων καὶ παροιμιῶν
ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΚΥΘΗΡΩΝ.

(Τέλει. Ἰδε φυλ. 431.)

X.

Χαβρίζει (τρ. πρ.). Ὅστις ἵσταται κεχηνῶς καὶ δεικνύει τοὺς ἐδόντας, ἐξ οὗ καὶ χάβρος, παρ' ἄλλοις *φαγκρίζει*.

Χαιράμενος καὶ χαιράμενη / *Εὐχὴ εἰς ἀνδρόγυνον*.
Χαλαβαρδίζω. Προξενῶ θόρυβον ἢ χαχλοῦν ἐπὶ ἀνθρώπων πολλῶν συνερχομένων καὶ εὐθυμούντων κυρίως ἐν τῇ τραπέζῃ. «Κάθονται καὶ χαλαβαρδίζουν.»

Χάλαβρα ἀντὶ χαλαρὰ ἢ χαλαρωμένα. «Ὅλα τοῦ σπιτιοῦ εἶναι χάλαβρα.

Χάλασμα. Τὸ ἐρείπιον ἢ κρήνισμα οἰκοδομῆς. § *Χάλασμα* τοῦ στομάχου (*dérangement*) κοινῶς *κακοστομαχία*. § *Χάλασμα* (*hernie*) καὶ *χαλασμέρος* ὁ πάσχων ἐντεροκοίλην.

Χαλάστρα, *brèche*. § *Χαλάστρα* καὶ *χαλάστραις* «Τοῦ ἕκαμε χαλάστραις,» ἐπὶ ῥυθιουργίῳ γινομέ-

νων πρὸς χαλάρωσιν σχεδίου, ἢ διάλυσιν φιλικῆς ἢ συνοικεσίας.

Χάλατζα. Ἡ γάλαζα τῶν ἀρχαίων νόσος, ἐξ ἧς σχηματίζονται θρόμβος ἐντὸς τοῦ κρέατος τινων ζώων καὶ ἰδίως τῶν χοίρων, ἐξ οὗ καὶ «χοῖρος χαλατζιάρης», ὁ πάσχων ἀπὸ χάλατζαν.

Χαλαύτης καὶ τρουλαύτης, ὁ χαλαρὰ καὶ ἐξέχοντα τὰ ὦτα ἔχων.

Χαλέπα, ἡ δύσβατος τοποθεσία. Μέρος ὄρεινόν καὶ πετρῶδες.

Χαλές. Ὁ ἀπόπατος.

Χαλικολόγημα, χαλικολόγημα. Τὸ χαλίκωμα τῶν ἀρχαίων. Τὸ ἐπισκευάζειν ἢ παρεμβάλλειν χαλίκια μεταξὺ τῶν λίθων τοίχου. Καὶ **χαλικολόγος** ἐργαλεῖον ἐν εἴδει ξυλίνης ἐσχάρας, δι' οὗ χωρίζονται οἱ χάλικες ἀπὸ τοῦ χώματος. Καὶ ῥῆμα **χαλικολαγᾶ** ἐπὶ οἰκοδομῆς ἐτοιμοῦρόπου.

Χάμαρη. «Χάμαρη νὰ τὸν πιάσῃ!» ἢ ἔφασε τὴ χάμαρη. Εἶδος κατάρας.

Χαμόδι ἢ χαμώγαιον.

Χαμπόλι (τὸ) ὁ ποιμενικὸς αὐλός. Τὸ σουραῦλι πρὶν ἄλλοις, ἢ φλογέρα.

Χαμολλαῖς ἢ χαμάδες (ἐν Σάμῳ) καὶ χουρμάδες. Ἀλληλοῦ λέγονται αἱ χαμάδες ἢ αἱ ἐκ τῆς γῆς συναζόμεναι ὠριμαὶ ἐλαῖαι, αἱ δρυπετεῖς τῶν ἀρχαίων.

Χάλος ἢ χαλί, ὁ κλάδος δένδρου, ἐξ οὗ καὶ διχάλος καὶ διχάλι.

Χαμουριτό, τὸ παρ' ἄλλοις χασμουριτό ἢ χασμούρισμα, καὶ ῥῆμα.

Χαμουριῶμαι, χασμαίνω ἢ χασμῶμαι.

Χαντακῶνω ἀντὶ καταστρέφω. «Αὐτὸς ἔχαντακῶθη, ἢ εἶνε χαντακωμένος.

Χαρακῶνω—ἐχαράκωσε. Λέγεται τὸ βυθιζόμενον ἢ ἐμβαῖνον εἰς χάραγμα (échouer) πλοῖον, ἢ ἄλλο τι μεταφορικῶς.

Χαραμπός. Ἡ στενὴ χαράδρα, τὸ ἐν μέσῳ βράχων βάραθρον. Ἐξοκύλλω ἐντὸς χαράδρας.

Χαρανί (τὸ) ἢ σαχάνι, εἶδος ἀγγείου ὀριχαλκίνου.

Χαράσσει (τρ. πρ.) «Ἀρχίζει νὰ χρηρῆσῃ», τουτ. νὰ ἐξημερώνη. Καὶ τὰ χαράγματα ἢ γλυκοχαράγματα σημ. τὸ σέλας τῆς αὐγῆς. Σημ. καὶ τὸ χαράττω ὡς ἡ φρ. «Δὲν χαράσσει τὸ μαχαίρι», τουτ. δὲν κόπτει ποσῶς.

Χασκᾶς. Καλάμιον μακρὸν, διχαλωτὸν πρὸς τὴν ἄκρην δι' οὗ καταβιβάζουσι τὰ εἰς ὑψηλὸν μέρος κρεμάμενα.

Χασκάδες, αἱ ἰσκάδες τῶν ἀρχαίων. Καὶ χάσκα ἐκ τοῦ χάσκω (χαίνω), χάσκει (τρ. πρ.)

Χάσκαρα (τὰ). Οἱ καγχασμοί, καὶ ῥῆμ. χασκαρίζω (=καγχάζω). Καὶ χασκαρολόγῳ, χασκαλόγημα.

Χάστουκας καὶ χαστοῦκι. Τὸ ῥάπισμα, ὁ κολπισμὸς (ἴδε καὶ μπάτσος.)

Χαρά καὶ πλ. χαραῖς. Λέγεται ἡ τελετὴ τοῦ γάμου, ὡς ἡ φρ. «σταῖς χαραῖς σου!» ἀντὶ εἰς τοὺς γάμους σου. Καὶ ἡ φρ. «Μὲ ταῖς χαραῖς σου» = εὐχαρίστως, ἢ μετὰ χαρᾶς θὰ σὲ ἐκδουλεύσω.

Χασομνάλως καὶ χασονούσης, ὁ ἀλλόνους.

Χασομέρι καὶ πλ. χασομέρια, τὸ ἀπασχολεῖν τινα τῆς ἐργασίας, καὶ ῥῆμα χασομερῶ, ἀργοπορῶ, χρονοτριβῶ.

Χασοφεγγαριά. Ἡ περίοδος τῆς ἐλαττώσεως τῆς σελήνης. Τὸ ἀντίθετον τοῦ ὀλόφεγγου, ἢ καλόφεγγου, ἢ πανσελήνου.

Χαφτακιάζω καὶ χάρτω, ἀντὶ κάπτω, καταβροχθίζω ἢ τρώγω τι φαγητὸν μετὰ λαιμαργίας. Καὶ **χαψέα** ἢ **μποκέα**, «ἐχαψέ» καὶ μτφρ. «Τοῦ ἔχαψ' ἓνα μπάτσο.» «Στέκει καὶ χάρτει μύγαις.» (φράσ.)

Χαλαχέα (ἡ), ἡ δρᾶξ τῆς δρακὸς, ἡ χεριά. Λέγεται καὶ **φουκτέα** ἢ **φουκτα** καὶ **φουκτλά** παρ' ἄλλοις, ἐξ οὗ καὶ τὸ ῥῆμα **χαχαλλάζω**, πλάνω ἢ δράχνω δι' ἀπλωτῆς χειρός.

Χαλαρτουρίζω ταυτόσημον τοῦ χασκαρίζω ἢ καγχάζω. **Χαχλανίζω** παρ' ἄλλοις.

Χειμάδι (τὸ) ἐκ τοῦ ἀρχαίου χειμαδεῖον ἢ χειμάδιον. Τόπος ἀπνεμικὸς καὶ χαμηλός, ὅπου φέρονται τὰ ποίμνια διὰ νὰ ξεχειμάσουν.

Χέλος. Ὁ στακτερός ἢ φαῖός. Ἐπὶ τινων πτηνῶν.

Χέρι-χέρι (ἐπὶρ.) ἐγρήγορα. Ὡς τὸ παρ' ἄλλοις **μάνι-μάνι**.

Χερικό, «ἔχει καλὸ χερικό», εἶνε καλότυχος, ὡς καὶ ποδερικό· «ἔχει καλὸ ποδαρικό», καὶ ἡ φράσ. «ἔκαμε χερικό», δηλαδὴ ἐπεχείρισέ τι. § Καὶ **χερικό** τὸ καλοχέρισμα ἢ φιλοδώρημα.

Χερικῶνω, ἀρπάζω διὰ τῶν χειρῶν.

Χερόβολο. Τὸ χειρόβολον. Δράγμα, δεμάτιον, ἀμάλη, καὶ τὸ ῥῆμα **χεροβολιάζω** (gerber.)

Χερόχτερο ἢ **χειρόκτενον**, ἐργαλεῖον σιδηροῦν δι' οὗ κτενίζουσιν τὸ χινάριον καὶ ῥῆμα **χεροχτερίζω**.

Χερομουρίδες ἀντὶ χειρομουρίδες. Εἶδος χόρτου βλασταρωτοῦ χρησίμου πρὸς μαγείρευσιν.

Χερομυλίζω, ἀλέθω τὸν χειρόμυλον ἢ τὴν χειρομύλην (meule à bras.)

Χεροπόδαρα (ἐπὶρ.) «Τὸν ἔδεσαν χεροπόδαρα» δηλ. χεῖρας καὶ πόδας. Καὶ ἐπὶ ἀρᾶς «νὰ πιαστῇς χεροπόδαρα!» νὰ μείνης παράλυτος.

Χιλιμιντρῶ. Τὸ παρ' ἄλλοις **χιλιμιντρῶ**, χρεμετίζω καὶ **χιλιμιντρίσμα** καὶ **χιλιμιντρίζω**.

Χιλλὰ-μύρζα. Ἀπειρον πλῆθος· **χιλλόχροτος** καὶ **μυρλόχροτος** ὁ πολυετής ἢ πολυχρονεμένος καὶ **χιλλάζω**, φθάνω τὸν χιλιοστὸν ἀριθμόν. Καὶ τὸ αἰνίγμα· «Χίλιοι μύρζοι καλογέροι σένα ῥάσο τυλιγμένοι.» (ῥότδον.)

Χιλόπιτες. Είδος ζυμαρικοῦ ρουφήματος. « Ἐφαγε ζυνοχιλόπιτες » φρ. λεγομένη εἰς τὸν ἀποτυχόντα τοῦ συνοικεσίου ἀντρασθήν.

Χιμηρίδα, ἡ χιμαιρίς τῶν ἀρχαίων, ἡ νέα γίδα, ἡ αἰξ καὶ χίμαιρα.

Χινάρι (τὸ) καὶ ἀχνάρι (ἰχνάριον, ἰχνος) τῶν ὑποδημάτων, πέλμα (semelle.) Καὶ μέτρον ποδὸς, ἡ καὶ φορέματος. « Ἐνα χινάρι. » Καὶ τὰ ἰχνη τῶν ποδῶν.

Χνοτίλα (ἡ) καὶ ἀπόχνοτος καὶ χνότο (τὸ). Ἡ ἀποφορά τοῦ στόματος (alito) καὶ ῥῆμα χνοτίζει (τριτοπρ.) Λέγεται καὶ ἐπὶ κρεάτων· ἔχει ἀποφοράν.

Χνέο (τὸ), τὸ ἔδαφος τῆς γῆς. « Κοιμάται εἰς τὸ χνέο τῆς γῆς. » (gazon.)

Χνότο (τὸ), ἡ πνοὴ τοῦ στόματος. « ἔχει κακὸ χνότο. » « Δὲ μοιάζουν τὰ χνότα τους » μετφ. τουτ. δὲν συμφωνοῦν. Καλόχνοτος καὶ κακόχνοτος.

Χόβολη (ἡ) φωγυλὶς, θερμοσποδιά. Ἡ ζεστὴ αἰθάλη ἡ ὑποθάλπουσα σπινθῆρας. Ἡ ὑπὸ τὴν στάκτην διατηρουμένη καρβουνιά, λέγεται καὶ χόβολη.

Χοιρομούρης. Ὁ ἀναιδέστατος καὶ χοιρώδης ἄνθρωπος.

Χολοπίνω καὶ χολοσκῶ. Παροργίζομαι, θυμώνω, παραπικραίνομαι.

Χολῶ καὶ χολιάζω ἐκ τοῦ ἀρχαίου χολόομαι· οὔμαι. = Κακλώνω (Bouder.)

Χονάδι (ἐπίρ.) Τὸ κατάξηρον πρᾶγμα. « Εἶνε ξερὸ χονάδι. »

Χοντροκοπῶ καὶ χοντροκοπίζω. Ὀμιλῶ ἀποτόμως ἡ χοντρομιλῶ, ἐξυβρίζω. « Τὰ χοντροκόπησαν, » ἦλθαν στὰ χοντρά.

Χόντρος ἡ κριθόχοντρος, λέγεται τὸ χονδραλεσμένον κριθάριον διὰ μαγείρευμα· εἶδος πλιγουρίου κριθίνου (gruan.)

Χουγιάζω τὸ παρ' ἄλλοις χουχουλίζω, θερμαίνω τι διὰ τῆς ἐκπνοῆς τοῦ στόματος, καὶ ἰδίως τὰς χεῖρας, ἐν καιρῷ ψύχους.

Χουμάς. Τὸ ὀρρώδες μέρος τοῦ γάλακτος. Τὸ τυρόγαλον ἡ τσίρος (ἴσως ἐκ τοῦ χυμός.)

Χούμελη (ἡ) εἶδος ποτοῦ (ὡς τὸ Ὑδρόμελι) ἡ μᾶλλον πηκτοῦ ροφήματος.

Χουνίρι (τὸ) παρ' ἄλλοις νάζι, ἰδιοτροπία, παραξενιά.

Χούρδου μούρδου (ἐπίρ.) ἀνάκατα (ἴδε τὴν λέξιν) καὶ ἀνακατέρα, ἴσως ἐκ τοῦ φέρδην· μίγδην.

Χόχλακας (ὁ) ἀγρὸς λίαν χαλικώδης, ἀντὶ κόχλακας ἐκ τοῦ ἀρχαίου κόχλαξ· ακος.

Χοχλακίζει (τριτοπρ.) κοχλάζει.

Χοχλῖος· ὁ κοχλίας τῶν ἀρχαίων, εἶδος ὀστρακοδέρματος. Σάλιγγας με σκληρὸν περικάλυμμα. Καὶ χλευαστικὴ παροιμία ἐπὶ δυσειδοῦς ἀνδρογύνου· « ἀπ' ἀγάπη τὴν ἐπῆρε ὁ χοχλῖος τὴν πετρίδα. »

Χράμνη (ἡ) προφ. ὡς τὸ ἰτ. b. Ἡ κράμβη καὶ χραμπὶ (τὸ), εἶδος λαχάνου (τὸ κράμβιον ὑποκορ.).

Χριστόψωμο ἡ ἀρτοποιία. Εἶδος ἄρτου κατασκευαζομένου κατὰ τὰ χριστούγεννα.

Χρίω καὶ παραχρίω ἡ παραχρίζω, ἐπιχρίω διὰ πηλοῦ ἡ ἀσθέστου, καὶ παράχρισμα τὸ ἐπίχρισμα, τουρ. σωβάς.

Χρονιάζω, χρονίζω, χρονοτριβῶ, ἐχρόνισα· εἰ· γεινεν ἐνὸς ἔτους « χρονιάρικο παιδί. »

Χρυσαφίδα, ἡ παρ' ἄλλοις χρυσῇ. Ὁ ἔκτερος (νόσημα.)

Χρυσοθαύλα. Εἶδος χρυσοειδοῦς κανθαρίδος, ἡ παρ' ἄλλοις ζήνα, ἡ μηλολόνη.

Χρυσοχέρα, ἡ περὶ τὰ χειροτεχνήματα λίχν ἐπιτηδεῖα γυνή.

Χρυσολάχανο, ὡς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις. Εἶδος χόρτου χρησίου πρὸς μαγείρευσιν.

Χτήμα τὸ κτήνος. Ζῶον φορτηγόν. Λέγεται μᾶλλον ἐπὶ ὄνου. Καὶ ἡ παροιμ. « Ἦτανε πολὺ τὸ κλῆμα κ' ἔφαγέ το καὶ τὸ χτήμα. »

Χτιμὴ καὶ δχτιμὴ. Ἡ πρὸς ἀποζημίωσιν ἐκτίμησις τῆς βλάβης τῶν ἀγρῶν. κτλ.

Χύτη, χαίτη ἵππου ἡ λέοντος.

Χωστᾶ. (ἐπίρ.) Κρυφίως καὶ Χωστάκια. « Παίζει τὰ χωστάκια » εἶδος παιγνιδίου.

Χώστρα. Ἡ κρύπτη ἡ παρ' ἄλλοις κρυψάνη. Μέρος ὅπου κρύπτονται πράγματα.

Ψ.

Ψαλιδολογῶ. Συλλέγω ἡ κόπτω τὰς ἐλικουδεῖς κόρυφας ἡ ψαλίδας τῆς ἀμπέλου.

Ψάρακι. « Γδυμνὸς ψάρακι. » Παρ' ἄλλοις ζῶρκος, τσιτσιδί, δλόγυμνος ὡς ὁ ἰχθύς. Καὶ ῥῆμα ψαράκωνομαι ἡ ξεψαράκωνομαι.

Ψαρῶρι (τὸ), ὁ ψᾶρ ἡ ψαρὸς τῶν ἀρχαίων. Εἶδος πτηνοῦ ψαροχρόου (éiourneau), μαυροπούλι.

Ψαχνί, τὸ ψαχνὸν τοῦ κρέατος, καὶ ῥῆμα ξεψαχνίζω spolpare.

Ψεγάδι. Τὸ ψέγμα ἡ ἀντικείμενον ψόγου. Παραμικρὸν ἐλάττωμα, ὡς ἡ φρ. « Δὲν ἔχει ψεγάδι. »

Ψειρακία (ἡ), ἡ ἐκ τινῶν μικρῶν ἐντόμων φουμένη ἐπὶ τοῦ σίτου φθειρίασις.

Ψειρίτης, ὁ πενέστατος καὶ χυδαῖος.

Ψημιδευτός, ὁ διὰ παραμικρὰν αἰτίαν προσβαλλόμενος.

Ψηφί (ἐπίρ.) Τὸ καθαρὸν μέρος ἐπιφανείας τινός· « Τὸ ἐπάστρεψε καὶ τὸ ἔκαμε ψηφί. »

Ψιλοκοσκινίζω, λεπτολογῶ. Καὶ ξακρίζω ἡ ἐξακρίζω (ἴδε τὴν λέξιν), καὶ ἡ φρ. « τί τὰ ψιλοκοσκινίζεις; »

Ψηλοκρατεῖ καὶ ψηλοκρατίζεται, ὅστις ἐγκρατεῖται ἐπὶ ὑψηλῇ καταγωγῇ.

Ψιλλολογίαις, αἱ λεπτομερεῖς παρατηρήσεις εἴτε εἰς τὸ λέγειν εἴτε εἰς τὸ πράττειν.

Ψιμαργασία. Ἡ ὄψιμος ἐργασία τῶν ἀγρῶν, καὶ ψημίαις ἢ ἐψιμίαις (πληθ.). Ἡ πρὸς καλλιέργειαν ἢ συγκομιδὴν ὄψιμος ἐποχή.

Ψιμόπωρος καὶ-πωρο (τὸ). Τὸ φθινόπωρον.

Ψιμοκαρπία, αἱ ὄψιμως γεννηθέντες καρποί.

Ψιμόριφο, τὸ ὄψιμως γεννηθὲν ἐρίφιον.

Ψιμοχρονία. Ὅταν ὁ χρόνος εἴναι ὄψιμος καθ' ὅλα.

Ψιροῦχι (τὸ) εἶδος χυλώδους ροφήματος ἐξ ἀλεύρου (ἴδε γραῖα).

Ψιχαλᾶς. Ὁ πένης ὁ ἐπαίτης *pitocco*, καὶ ῥῆμα *ψιχαλεύω* ἢ *ψιχαλεύομαι*, συνάζω τὰ ψιχία.

Ψίχαλο (ἐπίρ.) τίποτε, τὸ παραμικρὸν, παντελῶς. « Δὲν ἔχει ψίχαλο, » « δὲν ἔμεινε ψίχαλο. »

Ψιψιλίζω, ἐξετάζω τι μετὰ λεπτομερείας. *Ψιψιλίζει* τὸ φαγῆ, ὁ τρώγων ὀλίγην καὶ ἐκλεκτὴν τροφήν.

Ψυλλοδάγκαστος, ὁ λίαν εὐαίσθητος, ὁ παρ' ἄλλοις μυγιάγγιστος.

Ψυχηκάρης, ἐλεήμων.

Ψωμωμένος, ὁ μεστωμένος καρπὸς τῶν γεννημάτων.

Ω.

Ῥμός. ἔχει σημεσίαν τοῦ ὀκνηρὸς, ἀδρανής.

Ῥπου! (ἐπιφ. ἀρξ.) ὡς « ὦπου νὰ σκάση! ὦπου νὰ τοῦ δώσῃ τὸ γλυκύ του! »

Ῥραν τὴν ὥραν (ἐπίρ.) ἀπ' ὥραν εἰς ὥραν, προσεχῶς. « Ῥρα καλὴ! » καὶ « ὥραις καλαῖς! » (χαίρετισμός.)

Ῥς (ἐπίρ.) κατ' ἀποκοπὴν ἐκ τοῦ ἔως, ὡς ἐδῶ, ὡς τὴν ἄκρη, ὡς πόσο κτλ.

Ῥσὰ καὶ Σὰ, ἀντὶ τοῦ ὡς ἄν, ὥσπερ. « Γλυκὸ σὰν τὸ μέλι, » « ὡσὰ νάτανε, » ἀντὶ ὡς νὰ ἦτο κτλ.

Ῥσάγκε μου καὶ Σάγκε μου, ἡ τάξις μου, ἴσ. τῷ δῆθεν.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ

ΤΩΝ ΕΝ Τῇ ΜΟΝῃ ΤΗΣ ΠΑΤΜΟΥ

ΣΩΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ.

(Συνέχ. ἴδε φυλλ. 456.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ΕΓΓΡΑΦΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

1

Ἐνταλμα τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδοῦλου πρὸς Σάββαν τὸν τιμιώτατον μοναχόν, καὶ Λουκᾶν

τὸν οἰκονόμον τῆς μονῆς τοῦ Στύλου, δι' οὗ ἐντέλλεται τῷ μὲν Σάββα διοικεῖν πνευματικῶς τὰς τῶν μοναχῶν ψυχὰς, τῷ δὲ Λουκᾷ τὴν οἰκονομίαν τῶν διαφερόντων τῇ μονῇ δίδωσι. Γέγονε μηνὶ Μαρτίῳ, ἰνδικτιῶνος β', ἥτις συμπίπτει τῷ 4079 ἔτει, καθὰ ὑπελογισάμεθα. Ἀρχεται δέ: « *Ἐπεὶ τὴν ἐπιστάσιαν τῆς ἐν τῷ ὄρει τοῦ Λάτρου μονῆς τοῦ Στύλου ἀνεδεξάμεθα.* »

2

Διαθήκη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδοῦλου, φέρουσα τὴν ἰδιόχειρον αὐτοῦ ὑπογραφὴν, γεγонуῖα ἐν Εὐρίπῳ, μηνὶ Μαρτίῳ δεκάτῃ, ὥρα ἐνάτῃ, ἡμέρᾳ πέμπτῃ, ἰνδικτιῶνος α', ἔτει ςχά (+ 4093.) Περὶ τὴν ἀρχὴν ὑπάρχουσι στίχοι ἱκανοὶ ἐξηλειμμένοι ἐκ τῆς ἀρχαιότητος, οἵτινες ἀναπληροῦνται ἐκ τοῦ σωζομένου ἀρχαίου ἀντιγράφου. ἔχει δ' αὐτῷ ἡ ἀρχή: « *Οἱμοι πῶς ἀπατώμεθα οἱ ἄθλιοι.* »

3

Κωδίκελλος (ἦτοι ἡ τελευταία διάταξις) τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδοῦλου, γεγραμμένος ἐν Εὐρίπῳ τῇ 16 Μαρτίου, ἡμέρᾳ τρίτῃ, ὥρα ζ', ἰνδικτιῶνος α', τοῦ ςχά (+ 4093,) πεπιστωμένος τῇ ἰδιοχείρῳ ὑπογραφῇ τοῦ ὁσίου πατρὸς. Καὶ τούτου εἰσὶ περὶ τὴν ἀρχὴν ὀλίγοι στίχοι ἐφθαρμένοι, ἀναπληρούμενοι δὲ ἐκ τοῦ σωζομένου ἀρχαίου ἀντιγράφου, οἵτινος ἡ ἀρχὴ ἔχει οὕτω: « *Χριστόδουλος ὁ ἐν μοναχοῖς ταπεινὸς ὁ τοῦ Λάτρου τὸν παρόντα κωδίκελλον τῆς παρ' ἐμοῦ γεγονυίας μυστικῆς διαθήκης ἀναπληρῶν κτλ.* »

4

Ἰσον ἀρχαῖον τῆς διαθήκης τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδοῦλου, ἐλλιπὲς εἰς τὸ τέλος.

5

Ἰσον ἀρχαῖον τοῦ κωδίκελλου τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδοῦλου, καὶ τοῦτο ἐλλιπὲς εἰς τὸ τέλος.

6

Ἀπόταξις Θεοδοσίου (ὅν ὁ ὅσιος ἐκ διαθήκης ἀφῆκε διάδοχον αὐτοῦ ἐν τῇ μονῇ) Χαρτουλαρίου καὶ πατριαρχικοῦ νοταρίου, ἀνεψιοῦ τοῦ ἀποιχομένου Βασιλείου Καστρισίου, ἀπὸ τῆς προστασίας τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτὸν κυβερνῆσαι τὰ ταύτῃ διαφέροντα. ἔτι δὲ δῆλωσις ὅτι ἔλαβε τὰ ὀφειλόμενα αὐτῷ διακόσια χρυσᾷ τραχέα νομίσματα, καὶ ἀπέδωκε τοῖς μοναχοῖς τὴν διαθήκην καὶ τὸν κωδίκελλον τοῦ ὁσίου, ἅτινα ὡς ἐνέχυρον παρ' ἐαυτῷ εἶχε. Γέγονε μηνὶ Μαρτίῳ πέμπτῃ, ἰνδικτιῶνος β', ἔτους ςχβ' (+ 4094). Ὀλίγον περὶ τὴν ἀρχὴν ἐφθαρταί.